

Huvudbetänkande Långtidsutredningen 2008 (SOU 2008:105)

Lärarnas Riksförbund har beretts tillfälle att lämna yttrande på Långtidsutredningens huvudbetänkande.

Lärarnas Riksförbund håller i huvudsak med utredningen i dess slutsatser.

Förbundets uppfattning

- För att bidra till välfärdssamhället är det av största vikt att elever avslutar sina studier inom rimlig tid och kommer i arbete. Lärarnas Riksförbund anser att genomströmningen i det svenska utbildningsväsendet måste höjas.
- De åtgärder som regeringen har föreslagit för att förändra den svenska skolan och det svenska utbildningssystemet är steg i rätt riktning för att erhålla en skola som kan fokusera på kunskap och förbättrad resultatutveckling.
- Utbildningssystemet måste vara anpassat och dimensionerat så att det dels tillgodoser medborgarnas behov och intresse av utbildning, dels samhällets behov av arbetskraft och kompetens
- Varje skolform ska klara sitt uppdrag. Målsättningen med det svenska utbildningssystemet måste vara att alla elever uppnår målen. Elever som lämnar gymnasieskolan ska vara väl förberedda oavsett om de går vidare till högre studier eller ut på arbetsmarknaden.
- Lärarnas Riksförbund är inte negativ till privata inslag inom skolans område. Om konkurrens används på rätt sätt kan den bidra till högre kvalitet inom utbildningsområdet. Det är av största vikt att etableringen utgår från en demografisk behovsanalys. Förbundet anser att det är fel att tillåta att offentliga medel omvandlas till bolagsvinster.
- Den stora spridningen vad gäller kvalitet och resultat mellan olika skolor är bekymmersam. Kvaliteten i undervisningen ska inte vara beroende av var i en kommun eller var i landet man bor. En

nationellt likvärdig skola är en rättighet och därför kräver Lärarnas Riksförbund ett förändrat huvudmannaskap allt att huvudmannaskapet för skolan skyndsamt utreds.

Förbundet vill i övrigt anföra

Grunden för den svenska välfärden är en skola präglad av hög kvalitet och effektivitet. Det är ohållbart för svensk ekonomi med ett utbildningssystem som innebär att en stor grupp ungdomar saknar gymnasiebehörighet och riskerar arbetslöshet medan de som påbörjar högskoleutbildning gör det högre upp i åldrarna och tenderar att fastna i utbildning under allt för lång tid.

För att värna en fortsatt god utveckling av vår välfärd är det av största vikt att ungdomar kommer i arbete i rätt tid och med rätt utbildning. Regeringens förslag om lärarlegitimation, en ny gymnasieskola samt andra åtgärder för ökad kvalitetskontroll förutses motverka den långsamma genomströmningen i dagens skolsystem.

För att öka kvaliteten och effektiviteten i skolan föreslår Lärarnas Riksförbund att dagens förskoleklass ska vara obligatorisk och inlemmas i dagens grundskola. Eleverna i förskoleklass ska ha rätt till lärarledd undervisning.

I Långtidsutredningen hänvisas till amerikansk och svensk forskning som visar att tidiga insatser för att hjälpa barn med sämre förutsättningar ger resultat. Här vill Lärarnas Riksförbund betona att det bör finnas möjlighet till stöd genom hela skolsystemet. Det är dock extra viktigt att rätt stöd sätts in så tidigt som möjligt.

Dagens stora avhopp i gymnasieskolan är ett misslyckande, såväl ur ett individperspektiv som ur ett samhällsekonomiskt perspektiv. Lärarnas Riksförbund anser att förklaringen till stor del står att finna i föregående gymnasiereform. Med fokus på att alla elever ska nå högskolebehörighet är det föga förvånande med stora avhopp. I många delar av näringslivet och offentlig sektor behövs ungdomar med gedigen yrkeskompetens. Viktigt är att genomföra den reformering av gymnasieskolan som föreslagits av utredare.

Lärarnas Riksförbund verkar för en effektiv skola och för att eleverna ska klara av sina gymnasiestudier inom tre år. Detta kommer att möjliggöras om den föreslagna gymnasiereformen (SOU 2008:27) kombineras med fler behöriga lärare samt fler resurser till skolan.

Långtidsutredningen lyfter som ett problem fram att svenska ungdomar skjuter upp sina högskolestudier. Lärarnas Riksförbund förordar att ungdomar kommer i arbete i rätt tid med rätt utbildning oavsett

utbildningens inriktning. Här har yrkes- och studievägledning inom hela skolsystemet och i synnerhet gymnasie- och högskolan en nyckelroll.

I utredningen diskuteras den långsamma genomströmningen i högre studier. Förbundet har tidigare påtalat detta och stödjer utredningens förslag om att införa ökade ekonomiska incitament för att korta studietiden och verka för ett tidigare inträde på arbetsmarknaden. Samma åtgärd skulle kunna användas för att komma till rätta med att många elever påbörjar studier på högskola och universitet utan att ta examen. En examenspremie med inbyggd tidsfaktor, där pengarna är som störst om examen avläggs inom avsatt tid. Ekonomiska incitament är dock bara en del av lösningen. Den högre utbildningen måste också genomsyras av hög kvalitet och för detta är rätten till lärarledd undervisning en förutsättning.

Att sörja för individens anpassningsförmåga innebär bland annat att se till att förutsättningar för omskolning finns. I samband med att den reformerade gymnasieskolan genomförs anser Lärarnas Riksförbund att förutom att läsa in högskolebehörighet ska det även vara en rättighet att läsa in yrkesämnen inom ramen för yrkesprogrammen vid den kommunala vuxenutbildningen.

En hörnsten inom utbildningspolitik är offentlig finansiering och Lärarnas Riksförbund motsätter sig å det bestämdaste alla inslag av privat finansiering för att garantera objektiviteten och likvärdigheten i utbildningen.

Med vänlig hälsning

LÄRARNAS RIKSFÖRBUND

Metta Fjelkner
Förbundsordförande

Camilla Eriksson